

Fogarasi vár

Egy belső, négy sarok bástyás, trapéz alakú, három emeletes várkastélyból és az azt körülvevő, szintén trapéz alakú, három füles bástyával és egy ólasz bástyával erősített külső várból áll. A belső várkastély sarokbástyái sokszögűek, bennük ágyúállásokat helyeztek el. Közülük az ún. Vörös-torony (Tárház-bástya) ötemeletes. Az épületegyüttest a 17. század óta csak kevés módosítás érte, akkori képét és helyiségeinek rendeltetését pedig aprólékosan, töviről-hegyire ismerteti az uradalomnak a századból fennmaradt több birtokösszeírása.

A bejárás a keleti oldalon nyílt, egy fahídon keresztül. A hat méter mély várárkot már 1637-ben is kövek burkolták, vizét egy csatornán keresztül az Oltból, később részben, egy másik csatornán keresztül egy ma már nem létező tóból kapta. Az árokban hattyúkat tartottak, amelyek hallal való ellátása részét képezte a vár rendes kiadásainak. A külső falak a keleti oldal kivételével hat-nyolc méter magasak, és két, mai formájukban téglából készült köpenyből állnak, amelyek közét földdel töltötték fel. A külső köpenyt magasabbra építették, és így pártázatot képez. Keleten a fal csak négy méter széles. A külső vár főbejáratát 1630-ban még egyszerű sorompó védte, ennek a helyén 1656-ban már kétszárnyú, kisebb ajtónyílással ellátott, zsindegyel fedett kapuzatot találunk, 1676-ra pedig barbakán épült. A belső vár keleti oldalán épült kaputorony bejáratát felvonóhíddal látták el. A torony emeletén laktak a vár porkolábjai. A külső vár három füles bástyája a délkeleti sarkon a Báthori-, később Dobiló-bástya, a délnyugatin a Szabó János-bástya és az északnyugatin a Csatornyás-bástya (1625-ös felirattal; kútjáról először 1766-ban írtak). A közönséges ólaszbástya az északkeleti sarkon a Bethlen-, későbbi nevén Sütő-bástya (mivel 1632-től három sütőkemence működött benne). A bástyák feljárója eredetileg fából készült. Kazamataikban két-két ágyúállás helyezkedett el. A külső várudvar északi oldalán állt építmény első szintjén a darabontok laktak, emeletét gabonaraktárként használták. A déli oldalon álltak a konyhai helyiségek. A várnak Bethlen Gábor idejében három konyhája volt, egy magyar és két német – utóbbiak közül az egyik a fejedelemasszonyé. Északon, a várárok külső oldalán U alakú huszárvár védte az Olt révét. Benne istállókat és kovácsműhelyt helyeztek el, a várárok felé néző udvarára kutat fúrtak, és egy fahíd kötötte össze a várral. Ezt a huszárvárat 1676-ban már nem írták össze, de a vár első, 1691-es térképe még jelöli mint „romos istállókat”-at.

A belső vár külső homlokzatait eredetileg kifestették. Innen ered a sarokbástyák Vörös-torony, Tarka-bástya, Fekete-bástya elnevezése. A festésből az északi szárnyon, az első emelet fölött, a Tarka-bástya közelében látható némi fehér-vörös rombuszdíszítés. 1637-ben a várat cserép, a déli oldalon zsindegy fedte. A külső fal és a szobák között kis kamrácskák helyezkednek el, ahonnan a kályhákat fűtötték és ahol a tüzelőt is tartották. Kifelé nyíltak a vár kéményei is, a Tomori-bástya ma már nem létező, a bástya közepén kivezetett kéményének kivételével. Az udvart patakkővel rakták ki, és itt fúrták a vár kútját is, amely bronz hajtókerékkel és két vederral volt felszerelve. A vár legvonzóbb építészeti eleme a déli szárny kettős, késő reneszánsz loggiája. Ez Báthory Boldizsár idejéből való, amint arra több Báthory-címer is figyelmeztet. Az emeleti tanácsteremben, a vár legnagyobb helyiségében tartották a fogarasi országgyűléseket is, miután Apafi kétszáz főre emelte a követek számát. A

sarokbástyák közül a legmagasabb a délnyugati Vörös-torony, amelynek alapja még kör alakú, de felső két emelete már sokszögűre vált. Ezt 1632-ben még „aranyos tárház”-nak nevezték, valószínűleg korabeli, aranyszínű festéséről. A 17. század első feléig a toronyban is volt egy, de inkább két lépcső. Az egyik több lépcsőfordulóból állt, és 1656-ban már nem létezett. A másik valószínűleg csigalépcső volt, és az 1632-es leltár szerint egy titkos, kárpitozott ajtó mögül nyílt. (Ugyancsak elbontották az északi szárny egykori csigalépcsőjét.) A toronyban 1767-ben harangos óra működött, tetejét aranyozott vagy rezegett gömb és szélkakas díszítette. Egykori stukkódíszítéséből a harmadik szinten maradt meg egy napábrázolás töredéke.

Brandenburgi Katalin (aki sokat tartózkodott a várban) 1632-ben a nyugati szárny első emeletén lakott, felette, a másodikon helyezkedtek el férje, Bethlen Gábor szobái. Valószínűleg ezekben készítették külföldi mesterek az első erdélyi stukkókat. Lorántffy Zsuzsanna 1632-ben a nyugati szárny első emeletén élt, és egy már nem létező lépcsőn juthatott le a belső udvarra. Fia, II. Rákóczi György a nyugati szárny második emeletén, Bethlen Gábor korábbi lakosztályában lakott. Ő itt töltötte a mézesheteit is Báthory Zsófiával, aki itt tért át a katolikus hitre 1643. április 5-én. A termeket fából készült közfalak osztották több részre.

A várkápolnát három korábbi helyiségből 1637–56-ban alakították ki. Ebben tartották az országgyűléseket is addig, míg Apafi Mihály fel nem emelte a követek számát. 1700-tól római katolikus, 1919-től ortodox rítusú volt. 1934-ben külső bejáratot nyitottak hozzá. Az 1970-es restaurálás során nagyrészt a 17. századi állapotoknak megfelelően állították helyre, leszámítva, hogy kör alakú ablakait négyzet alakúakra cserélték.

A vár tömlöceiben raboskodott doamna Stanca (Vitéz Mihály felesége), Zólyomi Dávid, Bethlen Miklós, Béldi Pál és Haller János. Utóbbi fogarasi fogsága idején fordította a Hármas istoria és a Pais, a békességes türésnek paisa című műveket.

Forrás:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Fogarasi_vár